

ปีที่ 69 ฉบับที่ 21895 วันจันทร์ที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2561 หน้า 12

ปีจอเจ็ดจรัส วท.ชูธง "ลดความเหลื่อมล้ำ"

วทน.พลิกโฉม "อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค" สร้างอนาคตประเทศสู่ 4.0

วทน.

เป็น "กุญแจ" สำคัญ 3 ดอก ที่จะถูกนำมาเป็น "กลไก" สำคัญในการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ลดความเหลื่อมล้ำ ขับเคลื่อนไทยแลนด์ 4.0 "ว" คือ วิทยาศาสตร์ – "ท" คือ เทคโนโลยี และ "น" คือ นวัตกรรม นี่คือนิยามของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.) ในปี 2561 "ปีจอเจ็ดจรัส" ที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้คนไทยเข้าสู่โลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีประเด็นท้าทายที่สำคัญ คือ เรื่องความไม่สมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์ และมนุษย์กับเทคโนโลยี

และกุญแจสำคัญ 3 ดอกของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ จะใช้ "อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค" ที่ก่อตั้งขึ้นด้วยเจตนารมณ์ต้องการให้ "ประชาชนเข้าถึง วทน." และมีเครือข่ายถ่ายทอดกระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนในการเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 ลดความเหลื่อมล้ำ เพื่อสร้างอนาคตประเทศ

วทน.กุญแจสำคัญ 3 ดอก

"ความเหลื่อมล้ำไม่เท่ากันของคนในสังคม เป็นปัญหาใหญ่ของประเทศ ดังนั้น การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม (วทน.) จะเป็นกุญแจสำคัญ 3 ดอกที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความปรองดองของคนในชาติ เพราะถ้าประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึง วทน.ได้ ทุกคนจะสามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้" สุวิทย์ เมษินทรีย์ รมว.วิทยาศาสตร์ฯ ระบุถึงทิศทางการทำงานของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เพื่อขับเคลื่อนงานในปี 2561

สิ่งที่ วท.จะดำเนินการ ให้ วทน. เป็นแรงสำคัญในการนำพาประเทศไปสู่ Thailand 4.0 มี 6 แนวทางหลัก ได้แก่ 1.เชื่อมโยง วทน. กับกลุ่มเป้าหมายอย่างสนิท หมายถึง ทำ วทน. ให้เป็นเรื่องใกล้ตัว เข้าถึงง่าย และใช้ในชีวิตได้จริง 2.ทำงานบนเครือข่ายความร่วมมือแบบเปิด หมายถึงให้มีเครือข่ายความร่วมมือแบบเปิด เชื่อมกระทรวงต่างๆ -ประชารัฐ-ประชาคมโลก ทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน ให้เป็น "วิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาประเทศไทย" 3.เก่งให้สุดในบางเรื่อง ให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และไปให้ถึงที่สุด 4.น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ลดการพึ่งพิงเทคโนโลยีจากภายนอก ด้วยการสร้างการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี ไปพร้อมๆกับการร่วมรังสรรค์เทคโนโลยีกับภายนอก 5.เดินหน้าไปด้วยกัน ไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง ใช้ วทน.ในการลดความเหลื่อมล้ำ เสริมสร้างศักยภาพคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเกษตรกร

เอสเอ็มอี (SMEs) โททอป (OTOP) สตาร์ทอัพ (Startup) ตลอดจนผู้ประกอบการรายใหญ่และบริษัทข้ามชาติ และ 6. บูรณาการกลไกการขับเคลื่อน วทน. ปรับปรุงระบบการบริหารงาน สร้างความสมดุล โดยมีคำสั่งหรือข้อบังคับที่ชัดเจน มีอิสระที่ควบคู่กับหน้าที่ความรับผิดชอบและสร้างวัฒนธรรมของการทำงานร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนงาน วท. ไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

“นับแต่เนิ่นไป วท. จะต้องมีบทบาทเน้นการบูรณาการกับหน่วยงานอื่น เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยแลนด์ 4.0 โดยจะต้องคอบใจประเด็นท้าทายของประเทศ พัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคต สร้างวิสาหกิจที่ขับเคลื่อน ด้วยนวัตกรรม ตลอดจนใช้ วทน. ในการเตรียมคนไทยให้พร้อมใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประเด็นการขับเคลื่อน วทน. นั้น นอกจากจะต้องสร้าง โครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์แล้ว เรายังต้องเข้าไปทำงานในเชิงพื้นที่ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง วทน. ที่มีอยู่มากในสังคมไทย ต้องใช้ วทน. ในการสร้างโอกาสทางสังคม สร้างงานและรายได้ให้คนไทยในทุกพื้นที่ ให้ วทน. เป็น “วิทยาศาสตร์เพื่อสังคมและเศรษฐกิจฐานราก” ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ดร.สุวิทย์ธน

อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาคตั้งวงใหม่

อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน วทน. จากข้างบนสู่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ปัจจุบันอุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค มี 3 แห่ง ได้แก่ ภาคเหนือ มี 7 มหาวิทยาลัยเครือข่าย ได้แก่ เชียงใหม่ แม่ฟ้าหลวง แม่โจ้ พะเยา เรศวร ราชภัฏพิบูลสงคราม และราชภัฏอุตรดิตถ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 มหาวิทยาลัย ได้แก่ ขอนแก่น เทคโนโลยีสุรนารี มหาสารคาม และอุบลราชธานี และภาคใต้ 2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ สงขลานครินทร์ และวลัยลักษณ์

โดยอุทยานวิทยาศาสตร์ภาคเหนือ เปิดให้บริการในปี 2561 มีศูนย์กลางที่ จ.เชียงใหม่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปิดให้บริการในปี 2561 มีศูนย์กลางที่ จ.ขอนแก่นและภาคใต้ เปิดให้บริการปี 2562 ที่ จ.สงขลา

“อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาคจะต้องตั้งวงขึ้นมาใหม่ ดึงมหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชชมกล อาชีวะ เข้ามาร่วมด้วย เพราะจะได้ขยายเครือข่าย โดยทุกภูมิภาคจะต้องค้นหาปัญหาของภาคขึ้นมา เช่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำเรื่องอีสาน 4.0 สรุปว่าปัญหาในภาคอีสานมีแค่ 4 เรื่อง คือ 1.น้ำ 2.ปศุสัตว์ 3.โรคประจำถิ่น และ 4.แมลง หมายความว่า ถ้าแก้ปัญหาเรื่องน้ำแล้งน้ำท่วมได้ คนอีสานจะไม่จน รวมทั้งการแก้ปัญหาพืช สัตว์ กับโรคประจำถิ่น ขณะที่แมลงที่มีมากในภาคอีสานจะกลายเป็นแหล่งโปรตีนสำคัญ และสร้างรายได้ให้กับประชาชน เป็นต้น ดังนั้น ในภาคเหนือ ภาคใต้ ก็ต้องไปค้นหาปัญหาของแต่ละภาคขึ้นมาเพื่อแก้และหาทางออกให้ประชาชนพ้นจากกับดักความยากจน นอกเหนือจากการเป็นสถานที่บ่มเพาะผู้ประกอบการและเทคโนโลยีใหม่ๆ ผู้ระบบเศรษฐกิจ รวมถึงเป็นตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐ ภาคการศึกษา และภาคชุมชนท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยสร้างธุรกิจเทคโนโลยีใหม่แล้ว” รมว.วท.กล่าว

นอกจากนั้น สิ่งที่ วท.จะต้องเร่งดำเนินการคือ การแก้ปัญหาภาคเกษตรที่รับรู้กันคือ “ข้าว-ยาง-มัน-ปาล์ม” จะต้องมีการจัดโซนนิ่งการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับพื้นที่และมีความหลากหลาย เน้นการบริหารจัดการน้ำ ตลอดจนการเปลี่ยนเกษตรกรให้เป็นสมาร์ทฟาร์ม ใช้ วทน.เข้าไปช่วยเพิ่มมูลค่าให้กับภาคเกษตร

“ประเทศไทยมีคนจน 70-80 เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นต้องใช้ วทน. ทำให้เกษตรกรลดการพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศให้มากที่สุด” รมว.วท.กล่าว

ขณะที่เอสเอ็มอี, โททอป, สตาร์ทอัพ ก็เช่นเดียวกันต้องทำให้มีคุณภาพตั้งแต่เรื่องตัวสินค้า การแปรรูปแพ็คเกจจิ้งให้สามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ โดยจะนำผู้ประกอบการรายใหญ่กับรายย่อยมารวมมือกันทำในเรื่องอาหาร การแพทย์ ชีวภาพความหลากหลาย วัคซีน เป็นต้น

“เอสเอ็มอีหรือโททอปของไทยมีเป็นแสนราย แต่คุณภาพยังไม่ไปไหน ผู้ต่างชาติไม่ได้ จะต้องเชื่อมโยง วทน.เข้าไปช่วยยกระดับเพื่อเพิ่มมูลค่าและนำนวัตกรรมเข้าไปช่วยสร้างความแตกต่าง ส่วนสตาร์ทอัพไทยแม้จะมีศักยภาพสูง แต่อาจต้องพัฒนาต่อไปอีกหลายๆด้าน และจะต้องสร้างให้มีระบบนิเวศที่พร้อมมากขึ้น เพราะทุกวันนี้ยังมีโปรแกรมเมอร์ไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด ทำให้สตาร์ทอัพด้าน IT เติบโตและแข่งขันได้ยาก พัฒนาเทคโนโลยีให้เกิดความร่วมมือระหว่างระหว่างบริษัทใหญ่กับสตาร์ทอัพและเอสเอ็มอีรวมทั้งปลดล็อกกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เป็นอุปสรรคต่อสตาร์ทอัพและเอสเอ็มอี ที่ใช้นวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อนตลอดจนสตาร์ทอัพก็ต้องสร้าง local startup ขึ้นมาไม่ให้กระจุกอยู่แต่ในเมือง ถ้าทำได้จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนจากกระจุกเป็นกระจายตัว” ดร.สุวิทย์ กล่าว

สรุปง่ายก็คือต้องเปลี่ยนวิธีคิดของคนใหม่ ที่เดิมคิดว่า วทน.เป็นเรื่องไกลตัว-ไม่มีผลต่อการดำรงชีวิตหรือการดำเนินธุรกิจ-เข้าถึงได้ยาก-ใช้งานไม่ได้ เปลี่ยนมาเป็น วทน.เป็นเรื่องใกล้ตัว-มีผลต่อการดำรงชีวิตและการดำเนินธุรกิจ- เข้าถึงได้ง่าย-ใช้งานได้ดี

ถ้าประชาชนทุกคนสามารถ “เข้าถึง” วทน.ได้ง่ายจะช่วยลดช่องว่างของคนในสังคมและจะนำไปสู่การสร้างงาน การสร้างรายได้และสร้างโอกาสให้กับชีวิต

ลดความเหลื่อมล้ำสร้างอนาคตประเทศ

ความเหลื่อมล้ำ คือ ปัญหาสำคัญของประเทศที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะถือเป็นต้นเหตุสำคัญที่นำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่ทำให้เกิดความล่าช้าในการพัฒนาประเทศ

“วทน.คือ หัวใจของไทยแลนด์ 4.0 ที่จะนำไปสู่การปรับโครงสร้างสู่ระบบเศรษฐกิจที่เน้นคุณค่าเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาที่สมดุลเพื่อลดความเหลื่อมล้ำผ่านการสร้าง 3 เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ 1) ระบบเศรษฐกิจไหลเวียน 2) ระบบเศรษฐกิจกระจายตัว และ 3) ระบบเศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ทั้ง 3 เศรษฐกิจจะเปลี่ยนจากกระจุกของความมั่งคั่งเป็นกระจายของความมั่งคั่งและ โอกาส เปลี่ยนจากการเน้นเงินลงทุนมาเน้นปัญญามนุษย์และเทคโนโลยี ผ่านการสร้างเศรษฐกิจระดับฐานรากในชุมชน การพัฒนาศูนย์กลางนวัตกรรมให้กระจายในระดับภูมิภาค การยกระดับการผลิตของภาคเกษตร การยกระดับขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา การบ่มเพาะผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

ซึ่งอุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค ที่มีทั้งห้องปฏิบัติการวิจัย เครื่องมือ นักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ และเป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญ ที่เราสามารถนำงานวิจัยพื้นฐานของมหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย ไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ได้จริง และมีบทบาทสำคัญในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะในกลุ่มของโอท็อป เอสเอ็มอี ด้วยการยกระดับมาตรฐานและเพิ่มผลิตภาพ เร่งสร้างเศรษฐกิจชีวภาพในภาคเกษตร ขณะเดียวกันก็ขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัลและอุตสาหกรรม New S-Curve ซึ่งหมายถึงการต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิม ที่มีศักยภาพ ได้แก่ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร และผลิตภัณฑ์ 5 อุตสาหกรรมแห่งอนาคต ได้แก่ หุ่นยนต์ การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ดิจิทัลและการแพทย์ครบวงจรให้เกิดขึ้นให้ได้ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้มีความทันสมัย คล่องตัว” ดร.สุวิทย์กล่าว

นี่คือฝันให้ไกลที่ต้องไปให้ถึงของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ที่จะสร้างอนาคตประเทศไทยด้วย วทน. ให้เป็นปีจอที่เจิดจรัส.

ทีมข่าววิทยาศาสตร์